VARAŠKI LIST

Glasilo občine Turnišče • Leto: 8 • Številka: 85 • November 2023 • ISSN 2536-1503

POGLED NAZAJ

FERENCOVO SENJE IN SPREMLJEVALNI DOGODKI

Prvo soboto v mesecu oktobru se je odvijalo drugo srečanje cehov občine Turnišče. Najprej je v župnijski cerkvi Marije Vnebovzete bila sveta maša, nato pa je na parkirišču tovarne Planika sledilo druženje s kulturnim programom, v katerem so nastopili Veseli Vandrovci iz KD Lipa s skečem Dan žena in ženska folklorna skupina DU Turnišče s spletom prekmurskih plesov. Letos sta bila podrobneje predstavljena dva ceha: združenje Srca Jezusovega iz Renkovcev in ceh iz Gomilice. Zabava se je nadaljevala z Duom Matej band.

Naslednji dan pa je bil rezerviran za tradicionalno Ferencovo senje. Raznoliki kramarski sejem je pritegnil številne obiskovalce, ki so med privlačno ponudbo lahko našli kaj zase. Na stojnicah so se predstavila tudi domača društva in organizacije (Društvo kmetic Turnišče, KD Štefan Raj Turnišče, Vinogradniško-sadjarsko društvo Turnišče, Krajevna organizacija Rdečega križa Turnišče).

V organizaciji Kulturnega društva Štefan Raj Turnišče in Občine Turnišče je ob 10. uri izpred občinske zgradbe v Turnišču proti prizorišču krenila povorka folklornih skupin. Sodelovali so folklorna skupina KD Štefan Raj Turnišče, Kolesarski klub Varaški šujstri, Folklorna skupina Leščeček iz Veržeja, Kulturno društvo Gomilički degaši, Folklorna skupina Prekmurje iz Lendave, Folklorna skupina KUD Beltinci in KUD Petőfi Sándor Laslovo iz Hrvaške. Povorko so popestrili člani orkestra KUD Muzika Križevci. Za hrano in pijačo so letos poskrbeli gasilci iz Prostovoljnega gasilskega društva Gomilica, med programom pa je zbrane razveseljeval ansambel Modri val.

Za zaključek dneva pa je Vinogradniško-sadjarsko društvo Turnišče pred občinsko zgradbo pripravilo trgatev potomke najstarejše trte na svetu. Oskrbnik vinske trte, Štefan Toplak, je celo leto skrbel za rast trte, šestkrat jo je tudi škropil z zaščitnimi sredstvi. Letos je trta obrodila 48 grozdov, ki so skupaj tehtali 22 kilogramov.

KD GOMILIČKI DEGAŠI

Člani KD Gomilički degaši smo se z veseljem odzvali na povabilo za Ferencovo senje. Jutro je bilo še nekoliko v meglicah, nato pa se je naredil lep sončen dan. Sodelovali smo v povorki in na prireditvenem prostoru prikazali folklorni splet prekmurskih plesov, kot so trojka, zibenšrit, šamarjanka, sotiš polka in mlinček. Prejeli smo tudi prošnjo vodstva vrtca v Turnišču, da z otroki na prvi jesenski dan iz koruze izdelamo »botro jesen«. Radovedne otroške glavice so z veseljem spremljale nastajanje podobe in se na koncu veselile, kako lepo je botra odeta v jesenske barve. Po dolgem času smo za člane in podporne člane organizirali poučno ekskurzijo na Ptujsko goro, kjer smo si ogledali baziliko, Haložansko hišo, Puhov muzej in Blaguško jezero. Ob vrnitvi smo bili polni vtisov, saj smo skozi pogovore z našimi podporniki dobili veliko novega zagona za naprej.

AKTIVNOSTI KK VARAŠKI ŠUJSTRI

Člani Kolesarskega kluba Varaški šujstri so v mesecu oktobru sodelovali na dveh prireditvah. Štirinajst članov je nastopilo v povorki na Ferencovem senju, nekaj pa jih je bilo samo na prireditvi.
Na povabilo Kulturnega društva Rdeči zvonček iz Nedelice se je enajst članov našega društva udeležilo njihove prireditve lüpanje koruze, ki je bila v soboto 14. oktobra. Na prireditev smo se zapeljali s kolesi, po kulturnem programu smo se lotili lüpanja koruze. Še najbolj pa so po koncu dela teknili njihovi koruzni žganci z ocvirki. Polni lepih vtisov s prireditve smo se zapeljali domov.

Varaški šujstri v začetku novembra organiziramo enodnevni izlet v Porabje, na sosednjo Madžarsko, in na Goričko, kjer si bomo ogledali Vulkanijo in grad.

Predsednik KK Varaški šujstri
Anton Sep

DEJAVNOSTI KD RDEČI ZVONČEK NEDELICA

Člani KD Rdeči zvonček Nedelica smo se odzvali vabilu Turističnega društva Lipovci in se udeležili tekmovanja v kuhanju bučkinega golaža. Glavne sestavine bučkinega golaža (buče, svinjsko pleče, čebula) smo prejeli od organizatorja, začimbe pa smo dodajali po svoji izbiri. Med 9 sodelujočimi ekipami smo zasedli drugo mesto.

Avgusta smo v Veliki Polani v sklopu Pomurskega poletnega festivala kuhali bujto repo, ljudski pevci pa so nastopili v Turnišču na prireditvi Pojemo za vas.

V soboto, 14. oktobra, smo na gumli Kovačeve domačije pripravili 13. lüjpanje kukurce. Staro sorto koruze, ki je namenjana za pridelavo moke in polente, sta pridelala Ivanka in Srečko Muhvič iz Nedelice. Člani KD Rdeči zvonček smo jo ročno potrgali in pripeljali na gumlo Kovačeve domačije. Pripravili smo krajši kulturni program. Nastopili so ljudski pevci KD Rdeči zvonček, na harmoniko je zaigral Erik Halas, zapeli so pevci KD Štefan Raj Turnišče, pod vodstvom Nine Zver so nastopili najmlajši vaščani, na koncu pa so zaigrali še Gomilički Degaši. Po končanem kulturnem programu smo se vsi skupaj lotili dela in kup koruze je bil hitro spravljen na voz. Lüjpanje kukurce je nekoč sodilo med najpomembnejša jesenska opravila na kmetiji. To je bil čas, ko se je ob večeru zbralo staro in mlado. Ob delu so peli in se zabavali, gospodarja pa sta poskrbela za hrano in pijačo. Tako so jim dolgi jesenski večeri minevali ob prijetnem druženju. Tudi člani KD Rdeči zvonček so kot dobri gospodarji poskrbeli za pravo domačo hrano in pijačo, tako so se gostje lahko okrepčali z jedmi iz koruze. Postregli smo pecivo, palačinke in koruzne žgance, prelite s smetano, ocvirki in čebulo.

JESENSKA OKRASITEV PO OBČINI

Renkovci

Turnišče

Turnišče

Nedelica

Gomilica

HIŠA GIBANICE IZ RENKOVCEV ZASTOPALA PREKMURJE NA FRANKFURTSKEM KNJIŽNEM SEJMU

Na letošnjem Frankfurtskem knjižnem sejmu, ki je potekal od 18. do 22. 10. 2023, se je kot častna gostja predstavljala Slovenija. V okviru sejma se je odvijalo več dogodkov. Na kulinaričnem dogodku z naslovom **What is Over Mura Moving Cake?** sta bili predstavljeni knjigi *Tradicionalna prekmurska kuharica* in *Goričko*, prekmurskega avtorja in fotografa Mateja Fišerja. Obiskovalci so si lahko privoščili **prekmursko gibanico,** ki jo po zaščiteni tradicionalni recepturi pečejo v **Hiši gibanice v Renkovcih** in dobrote Lovskega doma iz Lendave. Obiskovalce sejma so prekmurske dobrote navdušile, zato vabljeni v Hišo gibanice (Renkovci 8), kjer poleg prekmurske gibanice lahko okusite tudi ostale dobrote, ki jih pripravljajo spretne roke zaposlenih invalidov.

SLOVENIJA
ČASTNA GOSTJA
FRANKFURTSKEGA KNJIŽNEGA SEJMA 2023
SATOVJE BESED

OBVESTILA

OBVESTILO LASTNIKOM OZ. SPREHAJALCEM PSOV

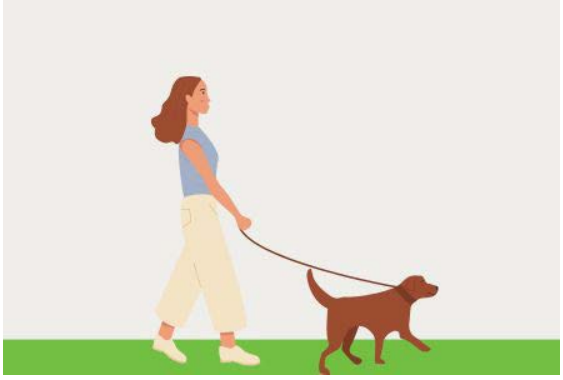

Medobčinski inšpektorat opozarja lastnike oziroma sprehajalce psov na nekaj temeljnih pravil, ki zagotavljajo dobro počutje vseh občanov:

• Zagotovite fizično varstvo vaših psov tako, da so med **sprehodom na povodcih**. **Psi se ne smejo prosto sprehajati po ulicah naselja.**

• Med sprehajanjem psa ste dolžni imeti pri sebi vrečke za odstranitev iztrebkov svojega psa ter ustrezen pribor. **Pasje iztrebke je treba počistiti** in jih odložiti v koše za ostale odpadke.

Pristojnost Policije in Inšpekcije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (uradni veterinarji)

Zakon o zaščiti živali (ZZŽiv, Uradni list RS, 38/2013, UPB-3, 21/18 – ZNOrg, 92/20 in 159/21) določa splošne zahteve za obvladovanje psov, da niso nevarni okolici. V drugem odstavku 11. člena zgoraj omenjeni zakon določa, da mora skrbnik živali **z ustrezno vzgojo in šolanjem oziroma z drugimi ukrepi** zagotoviti, da žival ni nevarna okolici. Nevaren pes je po definiciji Zakona o zaščiti živali pes, ki ogroža okolico zaradi svoje neobvladljivosti oziroma kaže napadalno vedenje do človeka ali pa pes, ki je ugriznil človeka oziroma žival. Pes postane nevaren, ko je bilo v uradnem postopku ugotovljeno, da je pes neobvladljiv in/ali kaže napadalno vedenje do človeka oziroma je bil ugriz evidentiran, dokazan in izvedeni vsi predpisani postopki. Tak pes dobi status nevarnega psa z odločbo uradnega veterinarja v upravnem postopku.

Pes, ki ima status nevarnega psa, mora biti fizično varovan v skladu z 12. členom Zakona o zaščiti živali, ki določa, da morajo skrbniki nevarnih psov zagotoviti fizično varstvo psov na enega izmed naslednjih načinov:

da so psi na povodcu in opremljeni z nagobčnikom,
da so zaprti v pesjaku ali objektu,
da so v ograjenem prostoru z ograjo, visoko najmanj 1,8 m, ki je na vhodu označen z opozorilnim znakom.

Nevarnega psa ni dovoljeno zaupati v vodenje osebam, ki so mlajše od 16 let. Globa za opustitev fizičnega varstva nevarnega psa znaša za fizično osebo **od 800 do 1200 EUR.**

Pristojnosti Policije

Zakon o zaščiti živali v tretjem odstavku 11. člena določa, da morajo skrbniki psov zagotoviti fizično varstvo svojih psov tako, da jih imajo **na javnem mestu na povodcu**. Opustitev fizičnega varstva psa je prekršek, za katerega je zagrožena denarna kazen v višini **od 200 do 400 EUR**.

Pristojnost medobčinske inšpekcije

Odlok o javnem redu in miru v Občini Turnišče (Ur. list RS, št. 83/2012), določa, da je lastnik oziroma vodnik živali **dolžan počistiti iztrebke**. V ta namen je dolžan imeti s seboj ustrezen čistilni pribor in vrečko za pobiranje iztrebkov. Z globo **120 EUR** se kaznuje posameznik, ki ne počisti iztrebkov.
Lastnikom in vodnikom živali ni dovoljeno živali voditi na otroška in športna igrišča, javne prireditve, ki jim niso namenjene in v javne prostore. Prepoved ne velja za živali, ki jih pri svojem delu uporabljajo pooblaščene osebe ali živali, ki se uporabljajo kot vodiči (npr. slepim osebam).

VIRI POMOČI V DUŠEVNI STISKI

Ljudje se tekom življenja pogosto soočamo s težavami v duševnem zdravju. Pomembno je, da stiske pri sebi in drugih prepoznamo in pravočasno ukrepamo. Marsikaj lahko za lastno duševno zdravje naredimo sami. Številne nasvete za krepitev duševnega zdravja najdete na povezavah spodaj. Kadar pa je naše vsakodnevno delovanje dlje časa ovirano ali nenadoma močno spremenjeno, tako doma, v šoli ali v službi, pri prostočasnih dejavnostih ali pri stikih z drugimi in si pri spremembah ne zmoremo ali ne znamo pomagati sami, je pomembno, da poiščemo strokovno pomoč.
V Sloveniji imamo dobro razvejan sistem pomoči, ki je v večini primerov brezplačen. Znotraj zdravstvenega sistema so nam na voljo izbrani osebni zdravnik in centri za duševno zdravje, ki delujejo v zdravstvenem domu v Murski Soboti in Ormožu. Obrnete se lahko tudi na strokovnjake s področja duševnega zdravja v zdravstvenovzgojnih centrih in centrih za krepitev zdravja (delujejo v vseh zdravstvenih domovih v naši regiji), kjer poleg drugih strokovnih delavcev deluje tudi psiholog, ki izvaja delavnice za lažje spoprijemanje s stresom, depresijo ali anksioznostjo, na voljo pa je tudi za individualne pogovore.
Obrnemo se lahko na različne nevladne organizacije, ki delujejo v okviru socialnega varstva, npr. Ozara Slovenija, Društvo Mozaik in Zavod Vitica, ki delujejo tudi v naši regiji. Brezplačno psihološko svetovanje nudi tudi Center za psihološko svetovanje Posvet, ki deluje v Murski Soboti.

Na voljo so tudi telefonske linije, kamor lahko pokličemo za razbremenitev in nadaljnje usmeritve glede iskanja strokovne pomoči:
Klic v duševni stiski **(01) 520 99 00** (vsak dan med 19. in 7. uro zjutraj).
Zaupna telefona Samarijan in Sopotnik **116 123** (24 ur/dan, vsak dan). Klic je brezplačen.
TOM telefon za otroke in mladostnike **116 111** (vsak dan med 12. in 20. uro). Klic je brezplačen.

To, da poiščemo pomoč, ni znak šibkosti, ampak znak poguma. Če pa se že zaradi kakršnegakoli razloga ne odločimo za strokovno pomoč, pa poskušajmo svoje občutke in stiske zaupati **drugim:** prijateljem, družinskim članom, partnerju ali nekomu, ki mu zaupamo. Odkrit pogovor z drugim lahko deluje razbremenilno in daje občutek, da se z duševnimi težavami ne srečujemo sami, hkrati pa lahko dobimo tudi podporo pri odločanju za nadaljnje korake v zvezi z iskanjem strokovne pomoči.

Več informacij, uporabnih gradiv in virov pomoči najdemo na spletnih straneh:

www.zadusevnozdravje.si
www.nisiokejpovejnaprej.si
www.tosemjaz.net

DOGODKI

Datum, ura, kraj	Naziv dogodka	Organizator
Petek, 3. 11. 2023, ob 19. uri, Občinska dvorana	**Kletarski večer**	Vinogradniško-sadjarsko društvo Turnišče
Sobota, 4. 11. 2023, ob 8. uri, pred Vaško-gasilskim domom v Gomilici	**Čistilna akcija**	Krajevna skupnost Gomilica
Sobota, 4. 11. 2023, ob 21. uri, prostori Kluba mladih Turnišče	**Ropotalnica**	Klub mladih Turnišče
Četrtek, 9. 11. 2023, ob 10. uri, Občinska dvorana	**Starejši pešci varni v prometu**	Društvo upokojencev Turnišče
Sobota, 11. 11. 2023, gibalni center ŠD Izziv Pomurje	**Jesenski namiznoteniški turnir**	ŠD izziv Pomurje Prijave in informacije na info@izziv-pomurje.si.
Sobota, 11. 11. 2023, ob 17. uri, Polanščekova domačija **ob 16. uri sveta maša v kapeli Antona Padovanskega v Turnišču*	**Martinovanje**	Vinogradniško-sadjarsko društvo Turnišče
Sobota, 11. 11. 2023, ob 18. uri, Vaško-gasilski dom Gomilica	**Martinovanje**	MŠKD Sunčenca
Nedelja, 12. 11. 2023, ob 16. uri, Vaško-gasilski dom Renkovci	**Proslava ob 30. obletnici delovanja KD A. M. Slomšek Renkovci**	KD A. M. Slomšek Renkovci

VADBA ZA STAREJŠE

V gibalnem centru ŠD IZZIV Pomurje bo ponovno od meseca novembra naprej 1x tedensko organizirana vadba za starejše, kjer bodo udeleženci krepili mišice, srce, izboljšali gibljivost, predvsem pa izboljšali splošno psihofizično počutje.
Več informacij in prijave prek e-naslova: info@izziv-pomurje.si.

ABC ŠPORTA
Telovadba za otroke od 4. do 7. leta starosti poteka 2x tedensko v šolski telovadnici ali funkcionalni dvorani gibalnega centra društva.
Več informacij: www.izziv-pomurje.si.

PRAVLJIČNE URICE:

MAMCA PRIPOVIDAVLEJO

Četrtek, 23. 11. 2023, ob 16.30,
Krajevna knjižnica Turnišče

Dogodki ob občinskem prazniku

15. 11. 2023, ob 10. uri, Polanščekova domačija –
Prehodni pokal občine Turnišče v balinanju in v kegljanju s kroglo na vrvici (organizator: Društvo upokojencev Turnišče)

16. 11. 2023, ob 18. uri, Cerkev Marije Vnebovzete –
Sveta maša ob občinskem prazniku

17. 11. 2023, ob 17. uri, strelišče Agrocorn (Ul. Štefana Kovača 2a) –
Občan strelja (organizator: SD Štefan Kovač Turnišče)

18. 11. 2023, ob 12. uri, Polanščekova domačija –
Kuhajmo skupaj (organizator: Društvo kmetic Turnišče)

Osrednja proslava ob občinskem prazniku

Nedelja, 19. 11. 2023, ob 15. uri, Telovadnica OŠ Turnišče

BOŽIČNO-NOVOLETNI BAZAR S KULTURNO PRIREDITVIJO
Petek, 1. 12. 2023, OŠ Turnišče

- Od 16.30 do 17.00: Božično-novoletni bazar (na šolskem dvorišču);
- Od 17.00 do 18.00: Kulturna prireditev »Zimska pravljica« (šolska telovadnica)

Na prireditvi se bodo zbirali prostovoljni prispevki, ki bodo namenjeni šolskemu skladu.

Informacije za Varaški list posredujte na tel.: (02) 572 22 24 ali na e-naslov: info@turnisce.si.
Izdajatelj: Občina Turnišče; Fotografije: arhiv Občine, KD Rdeči zvonček Nedelica, KD Gomilički degaši, Hiša gibanice;
Naklada 1000 izvodov; Varaški list Občine Turnišče ni naprodaj, prejme ga vsako gospodinjstvo v občini Turnišče brezplačno.